

*Гошовська Ю. В.,
прокурор прокуратури
Подільського району міста Києва,
юрист I класу*

ЗАСТОСУВАННЯ ЗАПОБІЖНИХ ЗАХОДІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ

Анотація. У статті розглянуто запобіжні заходи, які застосовуються в кримінальному провадженні, зокрема стосовно неповнолітніх. Досліджено особливості кожного виду запобіжного заходу, встановлено його позитивні й негативні сторони. Окреслено недоліки, які допускаються в кримінальних провадженнях під час застосування запобіжних заходів щодо неповнолітніх. Виявлено прогалини в законодавстві, що регулює вказане питання, та запропоновано шляхи їх усунення.

Ключові слова: кримінальне провадження, неповнолітні, досудове розслідування, запобіжні заходи.

Постановка проблеми. Неповнолітні є особливою категорією суспільства. У зв'язку зі своєю незрілістю вони не повною мірою здатні усвідомлювати характер вчинюваних ними дій, а також те, які саме наслідки можуть настати в результаті їх негативної поведінки. З прийняттям у 2012 р. Кримінального процесуального кодексу України (КПК – України) було запроваджено низку нововведень щодо застосування запобіжних заходів, зокрема й тих, які можуть застосовуватись до неповнолітніх. Кожен із запобіжних заходів має певні особливості. Застосування будь-якого запобіжного заходу в конкретному випадку як позитивно, так і негативно впливає на власне особу неповнолітнього підозрюваного, а також на перебіг і результат досудового розслідування в кримінальному провадженні. Саме тому правильне розуміння та застосування конкретного запобіжного заходу має важливе значення під час досудового розслідування в кримінальному провадженні.

Окремі питання в кримінальних провадженнях щодо неповнолітніх досліджували Г.П. Власова, Г.О. Ганова, К.І. Грейдіна, І.Г. Кучеріна, В.О. Остапець, Г.В. Попов, Я.М. Шевченко, В.Ю. Шепітько й інші вчені.

Метою статті є визначення терміна «запобіжні заходи»; детальне дослідження окремих видів запобіжних заходів, які застосовуються в кримінальному провадженні щодо неповнолітніх; з'ясування порядку їх застосування; виявлення недоліків, які допускаються під час застосування запобіжних заходів у кримінальних провадженнях вказаної категорії; вироблення шляхів їх удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Передусім необхідно вказати, що кримінальне провадження стосовно неповнолітніх регулюється положеннями глави 38 КПК України та здійснюється слідчим, уповноважений керівником органу досудового розслідування на здійснення досудових розслідувань щодо неповнолітніх [4].

Процесуальне керівництво досудовим розслідуванням у зазначених категоріях кримінальних проваджень здійснюється прокурорами, на яких покладено обов'язок щодо захисту прав і свобод дітей [8].

Особливостями проведення досудового розслідування в кримінальних провадженнях стосовно неповнолітніх є також те, що в ньому обов'язково беруть участь батьки чи інші законні пред-

ставники неповнолітнього підозрюваного (ст. 488 КПК України), а також захисники (п. п. 1, 2 ч. 2 ст. 52 КПК України). Розгляд у суді кримінальних справ щодо вказаної категорії осіб провадиться спеціально обраними для цього суддями.

Зважаючи на окреслену в статті мету, варто зазначити, що в КПК України не визначено термін «запобіжні заходи», що зумовлює неоднакове розуміння й застосування зазначеного поняття. Пропонується таке тлумачення вказаного терміна.

Запобіжний захід – це вид заходу забезпечення кримінального провадження, який полягає в застосуванні процесуального примусу з метою виконання підозрюваним, обвинуваченим процесуальних обов'язків.

Відповідно до ст. 177 КПК України метою застосування запобіжного заходу є забезпечення виконання підозрюваним, обвинуваченим покладених на нього процесуальних обов'язків, а також запобігання спробам переховуватися від органів досудового розслідування та (або) суду; незаконно впливати на потерпілого, свідка, іншого підозрюваного, обвинуваченого, експерта, спеціаліста в цьому ж кримінальному провадженні; перешкоджати кримінальному провадженню; вчинити інше кримінальне правопорушення чи продовжити кримінальне правопорушення, у якому він підозрюється, обвинувачується [2].

При цьому в Постанові Пленуму Верховного Суду України «Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх» від 16 квітня 2004 р. № 5 роз'яснюється, що під час обрання запобіжних заходів враховуються стан здоров'я неповнолітнього, його сімейний і матеріальний стан, стосунки з батьками, дієвість існуючого контролю за його поведінкою, вид діяльності, місце проживання, дані про попередні судимості, соціальні зв'язки, схильності, спосіб життя, поведінка під час провадження в цій або іншій кримінальній справі, наявність факторів, обставин чи визнання ним моральних цінностей, які дають змогу прогнозувати його поведінку [7]. Значені обставини можуть з'ясуватися шляхом опитування батьків, опікунів, піклувальників, представників адміністрації за місцем роботи чи навчання неповнолітнього тощо.

За наявності підстав, передбачених КПК України, до неповнолітнього з урахуванням його вікових і психологічних особливостей, роду занять може бути застосовано один із запобіжних заходів, визначених у ньому.

Крім того, доцільно визнати практику здійснення судового розгляду за обов'язковою участю представників служби в справах дітей і кримінальної міліції (нині діє вже Національна поліція України, проте до КПК України зміни поки що не внесені) [5].

Залучення представників вказаних служб досить важливе для з'ясування обставин, які підлягають доказуванню в кримінальному провадженні щодо неповнолітніх і для прийняття стосовно останніх справедливого судового рішення з огляду на те, що вони безпосередньо працюють із неповнолітніми й належать до системи органів і служб у справах дітей і спеціальних установ

для дітей, на які покладається здійснення соціального захисту й профілактики правопорушень серед осіб, які не досягли вісімнадцятирічного віку.

Пропонується представників таких служб залучати й на судові засідання під час досудового розслідування, зокрема під час обрання запобіжних заходів неповнолітнім.

Окрім віку й інших біографічних даних неповнолітнього, необхідно всебічно й повно з'ясувати інші дані про його особу, наприклад його вікові й психологічні особливості, стан здоров'я, суспільну характеристику тощо.

Дані про стан здоров'я й рівень загального розвитку неповнолітнього можуть мати значення для вирішення питання про притягнення неповнолітнього до кримінальної відповідальності, застосування до нього відповідного запобіжного заходу.

Під час досудового розслідування й судового розгляду має бути зібрано дані про загальну поведінку неповнолітнього як до, так і під час та після вчинення кримінального правопорушення.

Запобіжні заходи під час досудового розслідування застосовуються слідчим суддею за клопотанням слідчого, погодженим із прокурором або за клопотанням прокурора. Виняток становить те, коли без ухвали слідчого судді або судді особа може бути затримана уповноваженою службовою особою у випадках, передбачених ст. 208 КПК України, проте не пізніше шістдесяти годин із моменту затримання повинна бути звільнена або доставлена до суду для розгляду клопотання про обрання стосовно неї іншого запобіжного заходу (ч. 2 ст. 211 КПК України).

Копія клопотання про обрання запобіжного заходу та матеріалів, якими таке клопотання обґрунтовується, надається неповнолітньому підозрюваному не пізніше ніж за три години до початку розгляду клопотання. Це клопотання подається до місцевого суду, у межах територіальної юрисдикції якого здійснюється досудове розслідування, з розпискою про отримання цього клопотання неповнолітнім підозрюваним у присутності його законного представника й захисника [2].

У кримінальному провадженні можуть бути застосовані такі запобіжні заходи: 1) особисте зобов'язання; 2) особиста порука; 3) застава; 4) домашній арешт; 5) тримання під вартою (ст. 176 КПК України). Обираючи один із запобіжних заходів, треба зважати на те, що вони розташовані в порядку зростання ступеня суворості [6].

Тимчасовим запобіжним заходом є затримання особи, яке застосовується з підстав та в порядку, визначених КПК України.

До неповнолітнього підозрюваного, обвинуваченого, крім того, може застосовуватися запобіжний захід у вигляді передання його під нагляд батьків, опікунів чи піклувальників, а якщо він виховується в дитячій установі – передання його під нагляд адміністрації цієї установи (ст. 493 КПК України).

Також до осіб, стосовно яких застосовуються чи передбачається застосування примусових заходів виховного характеру, можуть бути застосовані такі запобіжні заходи, як передання на піклування опікунам, близьким родичам чи членам сім'ї з обов'язковим лікарським наглядом; поміщення до психіатричного закладу в умовах, що виключають їхню небезпечну поведінку (ст. 508 КПК України).

Вбачається за доцільне детально розглянути кожен із вказаних запобіжних заходів.

Особисте зобов'язання (ст. 197 КПК України) – один із найбільш м'яких запобіжних заходів, що полягає у визначенні для підозрюваного зобов'язання виконувати покладені на нього слідчим суддею обов'язки, вичерпний перелік яких наведено в ст. 194 КПК України. Підозрюваному письмово під розпис повідомляються покладені на нього обов'язки.

Також підозрюваному роз'яснюється, що невиконання обов'язків, встановлених для виконання, тягне за собою можливість: 1) застосування більш жорсткого запобіжного заходу на підставі ухвали слідчого судді, суду; 2) накладення грошового стягнення в розмірах, передбачених ч. 2 ст. 179 КПК України [6]. При цьому не зрозуміло, як можна застосовувати до неповнолітнього грошове стягнення у випадку, коли в нього нема власного джерела доходу.

Необхідно наголосити, що до осіб, у яких спостерігається невисокий рівень загального розвитку, застосування цього запобіжного заходу не є ефективним, оскільки вони не повною мірою усвідомлюють характер тих обов'язків, що покладаються на них під час обрання запобіжного заходу.

Саме тому серед науковців немає єдиної думки щодо доцільності застосування вказаного запобіжного заходу до неповнолітнього. Більшість із них дотримується позиції, згідно з якою такий запобіжний захід взагалі не є ефективним, позаяк неповнолітня особа через свій вік і рівень розвитку не повною мірою усвідомлює його сутність і значення [9].

Особиста порука (ст. 180 КПК України) як вид запобіжного заходу полягає в наданні особами, яких слідчий суддя вважає такими, що заслуговують на довіру, письмового зобов'язання про те, що вони поручаються за виконання підозрюваним покладених на нього обов'язків відповідно до ст. 194 КПК України й зобов'язуються за необхідності доставити його до органу досудового розслідування чи суду на першу про те вимогу.

Поручителі – це, як правило, особи, які мають особисті чи службові зв'язки з особою, за яку вони поручились, і морально можуть впливати на неї. На поручителя покладається обов'язок забезпечити не тільки явку підозрюваного, обвинуваченого до органу досудового розслідування чи суду на першу про те вимогу, а й виконання покладених на підозрюваного, обвинуваченого обов'язків згідно зі ст. 194 КПК України, зокрема таких: утримуватися від спілкування з будь-якою особою, не відвідувати визначені місця, пройти курс лікування від наркотичної або алкогольної залежності, докласти зусиль до пошуку роботи або для навчання тощо.

Кількість поручителів визначає слідчий суддя, який обирає запобіжний захід. Наявність одного поручителя може бути визнано достатньою лише в тому разі, коли ним є особа, яка заслуговує на особливу довіру.

Тлумачення поняття «особлива довіра» на законодавчому рівні не визначено, тому незрозуміло, які саме критерії включає це твердження.

Поручителю обов'язково мають бути роз'яснені та зрозумілі для нього ступінь тяжкості кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється особа; обов'язки, що покладаються на нього ухвалою слідчого судді та наслідки їх невиконання (розміри грошового стягнення відповідно до п. п. 1–4 ч. 5 ст. 180 КПК України); право на відмову від прийнятих на себе зобов'язань і порядок реалізації такого права (забезпечення явки підозрюваного до органу досудового розслідування чи суду для вирішення питання про заміну йому запобіжного заходу на інший у зв'язку з відмовою від особистої поруки) [6].

Ухвала слідчого судді щодо застосування запобіжного заходу особистої поруки підлягає негайному виконанню після її оголошення й оскарженню не підлягає (ст. 205 КПК України). Контроль за виконанням зобов'язань про особисту поруку здійснює слідчий.

Застава (ст. 182 КПК України) – це запобіжний захід, суть якого полягає у внесенні коштів заставодавцем у грошовій одиниці України на спеціальний рахунок, визначений у порядку,

встановленому Кабінетом Міністрів України, з метою забезпечення виконання підозрюваним покладених на нього обов'язків, за умови внесення коштів у дохід держави в разі невиконання цих обов'язків [12].

Недоліком застосування вказаного запобіжного заходу є те, що в разі внесення грошових коштів не власне неповнолітнім, а його близькими чи рідними, ця обставина не зможе належним чином забезпечити виконання неповнолітнім покладених на нього обов'язків та повною мірою їх усвідомити.

Домашній арешт (ст. 181 КПК України) – запобіжний захід, суть якого полягає в забороні підозрюваному залишати житло цілодобово або в певний період доби, визначений в ухвалі слідчого судді. Домашній арешт може бути застосовано до особи, яка підозрюється у вчиненні злочину, за вчинення якого передбачено покарання у виді позбавлення волі.

Під час розгляду клопотання про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту суд має з'ясувати місце проживання підозрюваного, обвинуваченого, оскільки на «житло цієї особи» вказує те, коли підозрюваний, обвинувачений: 1) є власником (співвласником) такого житла; 2) зареєстрований у такому житлі; 3) постійно або тимчасово проживає в такому житлі без реєстрації тощо. У зазначених випадках необхідно з'ясувати думку власника житла (якщо він відомий) та оцінити всі обставини в сукупності, у тому числі міцність соціальних зв'язків підозрюваного, обвинуваченого в місці його постійного проживання; наявність у нього родини й утриманців (місце їх фактичного проживання); достатність застосування такого запобіжного заходу для запобігання ризикам, визначеним у ст. 177 КПК України [2].

Особи, до яких застосовується вказаний запобіжний захід органами внутрішніх справ, одразу ставляться на облік осіб, стосовно яких застосовано домашній арешт.

Неповнолітні особи, які виховуються в благополучних сім'ях, у вечірній час і так перебувають вдома під контролем батьків. Тому обмеження в часі, які можуть бути вказані в ухвалі про обрання запобіжного заходу, неповнолітній і не відчуває, а відтак не повною мірою усвідомлює застосування до нього вказаного запобіжного заходу, який покладає на нього процесуальні обов'язки. У КПК України має бути передбачено чіткі вказівки щодо того, хто саме та яким чином повинен здійснювати нагляд за поведінкою особи, взятої під домашній арешт, як здійснювати нагляд за кореспонденцією, переговорами (зокрема, телефонними й за допомогою електронної пошти), особистими зустрічами певної особи. Звичайно, повинні бути гарантовані й права та законні інтереси осіб, до яких буде застосовано запобіжний захід у вигляді домашнього арешту [10].

Вказаний запобіжний захід може передбачати також звітування особи, щодо якої застосовано домашній арешт, наприклад телефонування, відповідь на домашні телефонні дзвінки, прибуття за викликом до уповноваженого органу, надання пояснень особам, які контролюватимуть виконання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту.

Оскільки участь законного представника в кримінальних провадженнях щодо неповнолітніх є обов'язковою, залишається невирішеним питання про те, яка саме роль законного представника під час виконання неповнолітнім покладених на нього процесуальних обов'язків під час застосування вказаного запобіжного заходу.

Тримання під вартою (ст. 183 КПК України) та *затримання* (ст. 208 КПК України) – тимчасовий запобіжний захід, який може бути застосований до неповнолітніх лише в тих випадках, коли особа підозрюється у вчиненні тяжких та особливо тяжких злочинів і за умови, якщо слідчий, прокурор доведе, що встановлені

під час розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу обставини є достатніми для переконання, що жоден із більш м'яких запобіжних заходів не може запобігти доведеним під час розгляду ризику чи ризикам (ч. 3 ст. 176 КПК України). Відповідно до Мінімальних стандартних правил ООН (Пекінські правила) від 29 листопада 1985 р., які стосуються здійснення правосуддя щодо неповнолітніх, тримання під вартою до суду застосовується лише як крайній захід і протягом найкоротшого періоду часу [2].

Про затримання та взяття під варту неповнолітнього негайно сповіщаються його батьки чи особи, які їх замінюють.

Уповноважена службова особа має право без ухвали слідчого судді, суду затримати особу, підозрювану у вчиненні злочину, за який передбачене покарання у виді позбавлення волі, лише в таких випадках: 1) якщо цю особу застали під час вчинення злочину або замаху на його вчинення; 2) якщо безпосередньо після вчинення злочину очевидець, у тому числі потерпілий, або сукупність очевидних ознак на тілі, одязі чи місці події вказують на те, що саме ця особа щойно вчинила злочин. Строк затримання особи без ухвали слідчого судді, суду не може перевищувати сімдесят двох годин із моменту затримання (з моменту, коли вона силою або через підкорення наказу змушена залишатися поряд з уповноваженою службовою особою чи в приміщенні, визначеному уповноваженою службовою особою) [6].

Крім запобіжних заходів, визначених у ст. 176 КПК України, до неповнолітніх може бути застосовано спеціальний запобіжний захід – передання неповнолітнього під нагляд.

Передання неповнолітнього під нагляд (ст. 493 КПК України) полягає у взятті на себе будь-ким із зазначених осіб або представником адміністрації дитячої установи письмового зобов'язання забезпечити прибуття неповнолітнього підозрюваного до слідчого, прокурора, слідчого судді, суду, а також його належну поведінку.

Неповнолітній може передаватися під нагляд: 1) батьків, опікунів, піклувальників; 2) адміністрації дитячої установи, у якій він виховується. Спеціальними установами для неповнолітніх відповідно до Закону України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» від 24 січня 1995 р. (ст. ст. 7–11) є приймальники-розподільники для дітей органів внутрішніх справ, загальноосвітні школи соціальної реабілітації та професійні училища соціальної реабілітації органів освіти; центри медико-соціальної реабілітації дітей закладів охорони здоров'я; спеціальні виховні установи Державної кримінально-виконавчої служби України; притулки для дітей служб у справах дітей; центри соціально-психологічної реабілітації дітей; соціально-реабілітаційні центри (дитячі містечка) [3].

Перш ніж передати неповнолітнього підозрюваного під нагляд, суд зобов'язаний зібрати відомості про особу батьків, опікунів або піклувальників, їхні стосунки з неповнолітнім і впевнитися в тому, що вони можуть належно здійснювати нагляд за неповнолітнім.

Також вказані особи попереджаються про характер підозри неповнолітнього та про їх відповідальність у разі порушення взятото на себе зобов'язання.

Застосування запобіжного заходу передання неповнолітнього підозрюваного під нагляд батьків, опікунів, піклувальників можливе лише за наявності їхньої згоди та згоди власне неповнолітнього підозрюваного. Слідчий суддя обов'язково з'ясує, чи спроможні ці особи забезпечити належний нагляд за неповнолітнім підозрюваним, обвинуваченим.

Для обрання запобіжного заходу у вигляді передання неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого під нагляд адміністра-

ції дитячої установи, у якій він виховується, такої згоди закон не передбачає.

У разі порушення цього зобов'язання лише на батьків, опікунів і піклувальників накладається грошове стягнення від двох до п'яти розмірів мінімальної заробітної плати. Накладення грошового стягнення на адміністрацію дитячої установи законом не передбачено. У випадку відмови в здійсненні виконання цього зобов'язання особи заздалегідь про це повідомляють, тоді прокурор має заявити клопотання про зміну запобіжного заходу.

Питання передавання неповнолітнього підозрюваного під нагляд розглядається за клопотанням прокурора відповідно до правил обрання запобіжного заходу або за клопотанням сторони захисту під час розгляду питання про обрання запобіжного заходу.

Як свідчить практика, відсоток застосування вказаного запобіжного заходу є досить низьким, що зумовлено проблемністю та складністю процедури застосування, труднощами з роз'ясненнями прав та обов'язків батькам й іншим особам, які заслуговують на довіру в передачі неповнолітнього під їх нагляд.

Відповідно до ст. 508 КПК України до особи, щодо якої передбачається застосування примусових заходів медичного характеру або вирішувалося питання про їх застосування, судом може бути застосовано такі запобіжні заходи: 1) передавання на піклування опікунам, близьким родичам чи членам сім'ї з обов'язковим лікарським наглядом; 2) поміщення до психіатричного закладу в умовах, що виключають її небезпечну поведінку (ч. 1 ст. 508 КПК України). Такі види запобіжних заходів застосовуються в порядку, передбаченому главою 18 КПК України, тільки за наявності належним чином встановленого факту розладу психічної діяльності чи психічної хвороби особи [6].

Висновки. Таким чином, аналіз КПК України вказує на те, що законодавчо не визначено термін «запобіжні заходи». Це має наслідком неоднакове розуміння й застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Крім того, у ст. 176 КПК України наведено невичерпний перелік запобіжних заходів, які можуть застосовуватись під час досудового розслідування. Відтак можна дійти висновку, що чинне законодавство в цій частині потребує внесення до нього змін та оновлення.

Література:

1. Мінімальні стандартні правила, які стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх (Пекинські правила) від 29 листопада 1985 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_211.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1001-05>.
3. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 21 січня 1995 р. № 20/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 6. – Ст. 35.
4. Про організацію діяльності органів досудового розслідування : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 9 серпня 2012 р. № 686 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1769-12>.
5. Про деякі питання здійснення кримінального провадження щодо неповнолітніх : Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 18 липня 2013 р. № 223-1134/04-13 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v1134740-13>.
6. Про деякі питання порядку застосування запобіжних заходів під час досудового розслідування та судового провадження відповідно

до Кримінального процесуального кодексу України : Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 4 квітня 2013 р. № 511-550/04-13 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://document.ua/pro-dejaki-pitannya-porjadku-zastosuvannya-zapobizhnyh-zahod-doc138445.html>.

7. Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх : Постанова Пленуму Верховного суду України від 16 квітня 2004 р. № 5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/va005700-04>.
8. Про організацію діяльності органів прокуратури щодо захисту прав і свобод дітей : Наказ Генерального прокурора України від 6 грудня 2014 р. № 16гн [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.gp.gov.ua/ua/gl.html?_m=publications&_t=rec&id=94102.
9. Губська О.А. До проблеми дотримання прав неповнолітніх при обранні щодо них запобіжних заходів / О.А. Губська [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kaas.gov.ua/law-library/articles/g/227-do-problemi-dotrimannya-prav-nevervolnitnikh-pri-obranni-shchodo-nikh-zapobizhnyh-zahodiv.html>.
10. Крайнюк В.Г. Домашній арешт як запобіжний захід у кримінальному провадженні / В.Г. Крайнюк ; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://sn-jurid.crimea.edu/arhiv/2013/26_2_p2_law/045krain.pdf.
11. Мудрецька Г.В. Особливості застосування запобіжних заходів під час кримінального провадження щодо неповнолітніх / Г.В. Мудрецька, О.В. Цикова ; Національний вісник Херсонського національного університету [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://lj.kherson.ua/pravo03/part_2/41.pdf.
12. Обушенко О.М. Особливості застосування запобіжного заходу до неповнолітнього підозрюваного / О.М. Обушенко // Національний вісник Херсонського національного університету. – 2014. – № 3. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/VKhnuvs_2014_3_14.pdf.

Гошовская Ю. В. Применения мер пресечения по уголовным производствам в отношении несовершеннолетних

Аннотация. В статье рассмотрены меры пресечения, которые применяются в уголовном производстве, в частности к несовершеннолетним. Исследованы особенности каждой меры пресечения, установлены их как положительные, так и отрицательные стороны. Очерчены недостатки, которые допускаются в уголовных производствах во время применения мер пресечения к несовершеннолетним. Выявлены пробелы в законодательстве, которые регулируют этот вопрос, предложены пути их устранения.

Ключевые слова: уголовное производство, несовершеннолетние, досудебное расследование, меры пресечения.

Goshovska Y. The use of preventive measures in a criminal proceeding on minors

Summary. In the article the kinds of precautions that are used in criminal proceedings, including the minors are considered. The characteristics of each preventive measure, its positive and negative sides are investigated. The errors made in criminal proceedings, while taking preventive measures for minors, are determined. The gaps in legislations which regulate the issue are highlighted and the ways of their elimination are presented.

Key words: criminal proceedings, minors, pre-trial investigation, preventive measures.